

Prof. MUDr. Jan Šejda, DrSc. – malé připomenutí životního jubilea

V uplynulých 50 letech působil v československé epidemiologické obci řada mimořádných osobností. Mezi nimi zaujímá nezpochybnitelně vynikající místo prof. MUDr. J. Šejda, DrSc., který počátkem prosince minulého roku oslavil v plné duchovní svěžesti osmdesátiny.

Myslím, že mohu prohlásit, že našeho jubilanta takřka všichni

epidemiologové a pracovníci spolupracujících oborů znají. Znají jej jako výborného organizátora, učitele, přísného examinatora, kolegu a kamaráda, ale také břitkého kritika všech forem lidské hlouposti. Přesto považují za užitečné, zejména pro nejmladší kolegy, jeho profesní dráhu připomenout.

Prvním působištěm prof. Šejdy – rodáka z Vysočiny – byla v r. 1959 nemocnice v Jihlavě, odkud po roce přešel na epidemiologický odbor OHS v Havlíčkově Brodě, kde první zkušenosti z epidemiologického terénu získával pod vedením nezapomenutelného mikrobiologa a epidemiologa v jedné osobě MUDr. Josefa Dubna.

Po několika letech přešel do Prahy, nejprve do tehdejšího Ústavu epidemiologie a mikrobiologie a pak na Katedru epidemiologie Institutu pro další vzdělávání lékařů, se kterým je spojena převážná část jeho dalšího odborného života. Působení v Institutu proložil na 3 roky přechodem do služeb Světové zdravotnické organizace, ve které vykonával činnost advisera pro oblast Karibiku. Po ukončení této mise se vrátil na domovské pracoviště a po tragické smrti doc. MUDr. J. Pečenky převzal žezlo šéfa katedry. V této funkci se postupně stal nositelem vědeckých hodností a byl jmenován v rámci tehdejšího organizačního systému hlavním odborníkem MZ pro obor epidemiologie.

Poslední léta aktivního života působil na HS hl. m. Prahy, kde v 90. letech spoluvytvářel z hlediska organizačního i koncepčního Ústřední pracoviště drogové epidemiologie ČR. Toto pracoviště bylo tehdy vnímáno jako integrovaná součást systému ochrany veřejného zdraví v nových podmínkách.

Rovněž je nutno zdůraznit jeho aktivní přínos a působení v řadě poradních orgánů, širokou publikační a pedagogickou činnost, včetně několikaletého půso-

bení na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Omezený rozsah článku neumožňuje podrobně popsat rozsáhlé aktivity jubilanta, jež se odehrály v letech, která neváhám označit za úspěšnou éru české epidemiologie. Několik bodů ale považuji za nutné vyzdvihnout:

- V období, kdy kolega Šejda působil jako Hlavní epidemiolog MZ, se podařilo téměř beze zbytku naplnit díky ustanovení platných předpisů, týkajících se usměrňování strategie pravidelného očkování dětí ve státě a řízení, organizace a kontroly vakcinace tak, aby vycházela z prověřených objektivních dat a zjištěného stavu kolektivní imunity, a to bez jakýchkoliv komerčních vlivů. K tomu významně napomáhaly výsledky periodicky prováděných víceúčelových sérologických přehledů. Díky tomu se Česká republika dostala na jedno z předních míst v efektu pravidelného očkování dětí. Nelze nezmínit, že bylo např. prakticky dosaženo stavu eliminace spalniček a s nimi souvisejících zdravotně sociálních komplikací a ekonomických důsledků.

- Na vysokou úroveň se podařilo přivést odborně metodické vedení zdravotnických pracovníků v terénu, a to nejen v hygienické službě. Teprve dnes, v „éře Internetu“ můžeme porovnat a dostatečně ocenit význam odborných recentních informací, pravidelně publikovaných pracovištěm prof. Šejdy v době, kdy jejich tok byl přísně regulován.

- Všichni účastníci školicích aktivit, kurzů a školicích míst před získáním odborných specializací, pořádaných katedrou epidemiologie, vždy oceňovali jejich úroveň a přínos pro praktickou činnost. Přispěly k pochopení řady „epidemiologických axiomů“, např. že být dobrým epidemiologem neznamená jen osvojit si množství poznatků z mnoha medicínských oborů. Epidemiologii v širším slova smyslu je především třeba vnímat jako způsob myšlení.

My, kteří kolegu Šejdu známe osobně a považujeme jej za svého kamaráda, si ho vážíme nejen jako odborníka, ale jako člověka.

Do dalších let mu jménem svým, kolegů a kamarádů přeji vítězný boj s neduhy věku, optimismus a mnoho radosti z úspěchů oboru, jehož je pro nás mnohaletým představitelem.

České Budějovice 5. 3. 2015
MUDr. Jan Augustin